

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemati velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemati velja: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznaila (inserati) se sprejemajo in velja tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izveniški nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 203.

V Ljubljani, v sredo 3. septembra 1884.

Letnik XII.

Poljaki.

Med slovanskimi avstrijskimi narodi, s kojimi se v poslednjem času s posebnim veseljem vsak zaveden Slovenec in tudi tiskani „Slovenec“ s posebno radostjo peča, so nam najbolj od rok Poljaki in toraj tudi, skoraj bi rekli o njihovem dnevnem političnem položaji najmanj izvemo. Morda bomo vstregli našim čitateljem, ako jim podamo tukaj nekoliko vrstic izjave vrlega Poljaka, poslanca grofa Dzieduszyckega, kakor se je on izrazil pred svojimi volilci v Stanislavu. Grof je rekel: „Vedno sem se boril za narodno disciplino in se hočem še nadalje boriti, kar je tudi mojim političnim prijateljem znano, kajti povsod so mi postopanje odobraval. Drugod in pri kakem narodu morda zadostuje le postava, pri našem izjemnem položaji, kakor ga imamo, potrebujemo več; nam je potreba pred vsem jako tesne vzajemnosti! (Gotovo tudi nam! Vredn.) Poleg državnih postav, potrebujemo še lastnih domačih postav, ki nam prve dopolnujejo. G. Kazimir Grocholski rekel je pri neki klubovi seji, da je narodna disciplina naša nam najbolj potrebna krepkost; tudi jaz mu to trditev, če treba, z obema rokama podpišem! Posebno na zunaj moramo vedno vzajemno postopati; v zbornicah moramo biti popolnoma edini. V državnem zboru moramo se ravnati po volji naroda in deželnega zbora. Doma moramo ubogati, kar ukrene deželni zbor in deželni klub ter volilni odbori. Sveto nam mora biti tisto, in poslanec, ki bi v državnem zboru drugače glasoval ali govoril, kakor poljski klub sklene, pregreši se nad narodno disciplino. Nad narodno disciplino pregreši se vsak državlján, kdor se vriva za poslanca proti volji narodnega volilnega odbora. Pregreši se nad narodno disciplino vsak poslanec, kdor bi na svojo roko kaj ukrenil, kar bi odgovornost zahtevalo, in kar je v nasprotju z njegovim poslanstvom. Pregrešil bi se tudi poljski minister, ki bi še ostal na svojem mestu, ako bi se prepričal, da je njegovo delovanje v protislovju s postopanjem parlamentarnega zastopnika poljskega naroda. Nad narodno disciplino pregreše se oni samolastniki, ki skušajo svojo voljo vrvati volji in prepričanju deželnega zbora; pregreše se

časniki, ki objavijo narodno tajnost. Iz vsega tega razvidite, da se sploh vjemam s politiko poljskega kluba; res da se ne strinjam z vsakim posamičnim korakom njegovim, vendar pa sem prepričan, da če tudi se tu pa tam napravi kaka napaka, je poljski klub vendar-le sprejel politiko, ki je edino mogoča in potrebna.

Kot Poljski narod ne zanašamo se nič več na pomoč zapadnih narodov; tudi nič več ne verujemo, da bi si pravoslavno Rusijo še kedaj pridobili z močjo duha, kakor smo si nekdanj pridobili neversko Litavijo. Pač pa smo se prepričali ravno nasprotno, da Rusija s pomočjo gmotne sile vedno bolj na nas pritiska. Nič več se ne zanašamo na kakoršen koli prevrat, ki bi naj vsak trenutek nastopil in kateri bi nam pripomogel zopet do naših zgubljenih pravic. Še celó naša na narodnostno načelo stavljena nada nas je prevarila, in vendar je zapadna Evropa taisto načelo glasno oklicala za geslo.

V imenu tistega načela napravili ste se Rumunija in Bolgarija, na Poljsko so pozabili. Kljub temu pa nismo še obupali!

Vedno moramo spolnovati svoje [narodne dolžnosti, nehati ne smemo biti Slovani, izgojeni po zapadni civilizaciji, in tudi ne nehamo verovati na idejo Jagelonov. Slovanski in drugi v njihovi sredi naseljeni rodovi morajo posesti dedščino, ki jim pripada po klasični civilizaciji; svoje mlade moči morajo obračati na povzdigo napredka in ljudoljublja. To jim bode pa le mogoče tedaj, ako si bodo razumeli ohraniti prostost osebe in prostost vesti, ako si bodo medsebojno varovali izročila in čuvali jezik, toraj prosti med prostimi in enaki med enakimi. To je bil nekdanj smoter Jagelonske Poljske; zapustila pa je to pot pod kralji Wasine rodovine in — propadla. Motili so se za časa Katarine II. in Aleksandra I. z nado, da bode morda Rusija ravno tisti pot nastopila; ta prevara je bila pa za Rusijo — moč. Danes se ne vara nikdo več; Avstrija je bila dosedaj prava zapadno-evropejska, kosmopolitična moč, značaj njen je bil pa premagovalno nemški. Iskala si je bodočnosti na Laškem in Nemškem. Dogodki poslednjih desetletij vstvarili so zjedinjeno Italijo, zjedinjeno Nemčijo, in Avstriji od tedaj ni več mogoče zastopati velike in mogočne

uloge v zapadni Evropi. Ne ostaja ji drugzega, kakor samotariti alli pa si mora svoje bodočnosti iskati na iztoku pri Slovanih! Avstrija sicer ni izključljivo slovanska država. Ako ona hoče tukaj kaj pridobiti, mora slovanskim rodovom nekaj podati, česar jim Rusija neče — prostost namreč, civilizacijo, čuva naj jim narodna izročila in versko prepričanje. Ako se hoče Avstrija obdržati za velevlast, sprejeti mora tradicije Jagelonov; le tedaj ima bodočnost pred saboj, in morda še večjo in sijajnejšo, kakor je do sedaj kedaj bila.“ V resnici tehtne bosedne, ki so vredne, da se jih vsak Slovan globoko v srce zapiše.

Poročilo

c. kr. stavbenega svetnika g. Franca Potočnika gledé napeljave zdrave vode za pitje in kuho po Ljubljani.

Voda, ktera naj se v Ljubljano napelje, vstrezati mora po eni strani tako gledé kakovosti kakor tudi kolikosti vsem zahtevam, ktere smemo staviti dandanes na njeno napeljavo, po drugi pa naj se stroški njene naprave znižajo toliko, ne da bi se to godilo na škodo napeljavi, da jih bo mesto s 25.000 prebivalci zmagovati zamoglo brez posebnih težav. Dunaj si je dovolil napeljavo vode, ki je veljala 14 milijonov goldinarjev, da družih milijonov goldinarjev še ne omenjam ne, ki so jih pozneje morali za poprave doplačati; Ljubljana bi še pol milijona ne zamogla plačati, kar bi jo po razmerji med Dunajem in Ljubljano zadelo, ter mislim, da tudi treba ne bo.

Kar se pred vsem tiče kakovosti vode, ktera se bo v mesto napeljala, odvisna bo od kraja, od kodar se bo voda napeljala. Staro na skušnjo opirajoče se je pravilo, da mora pitna voda, ako nečemo, da nam bi bila na zdravji škodljiva, kolikor mogoče prosta biti mineralnih in posebno pa organskih snovi. Vse druge lastnosti, ktere so pri dobri pitni vodi že tako občeznane, kakor so hlad, zadostna množica ogljenčeve kisline itd., hočem preskočiti, ter le omenim, da zdravniki dajo takim vodam prednost, ki prihajajo iz apnenskega gorovja, ker apno v tistih

LISTEK.

Sv. Jernej med Dolenjci.

Z Dolenjskega, 27. avgusta.

Marsikako zanimivo in mično bajko in bajčico iz naših vinskih krajev spravil je že „Ljubljanski Zvon“ med svet, a razzvonil je ž njimi tudi dokaj taci, katerih se Dolenjci in vsi pošteni Slovenci sramujejo, niso da bi jih slišalo vsaj na pol še nepokvarjeno uho. S tacim blagom „Ljubljanski Zvon“ po svoje vrlo dobro pomaga „Ljubljanskemu Listu“ blatiti in pačiti naš narod in posamezne njegove ude. Pa nisem se namenil preresetavati teh bajk, ker ne premorem tako gostega rešeta, da bi mi ne ušle skozi vitre. Njih me je le domislil sv. Jernej, kterega je kazala pratika 24. avgusta in ki je Dolenjem in morda tudi drugim Slovencem tako priljubljen, veljaven in pomenljiv. Da mi ni treba pripovedovati, kako ga časté Dolenjci v cerkvi, naj

omenim le nekoliko, kako ga čislajo doma in okrog doma. Ko bi ga hotel primerjati drugim svetnikom, ne vem bi mu li dobil drugzega vrstnika kakor sv. Janeza Krstnika v podobi Kresa. Kadar pravi Dolenjec zaznamuje čas ali določuje obroke, ne rabi tistih čudnih koledarjev z meseci, ampak on šteje po svetnikih. Med njimi je poleg sv. Jurija, Janeza Krstnika, sv. Mihaela in še nekterih sv. Jernej največjavnejši. In koliko se res lepši sliši n. pr. „o sv. Jerneji ti bom plačal“, kakor pa „24. avgusta ti bom plačal“. Pa tudi bolj velja tako določen obrok. Sv. Jerneja ljudje nikoli ne pozabijo, za 24. avgust pa na kmetih malo kdo vé, ker ne štejejo dni. Zato tudi obroke štete po dnevih veliko preje kdo prelomi, kakor pa obroke določene po svetnikih.

Pa sv. Jernej jim ne določuje le časa, ampak ima še večjo moč. On je tako mogočen, da deli kakor sv. Janez Krstnik v noči pred svojim godom rastlinam in drugim stvarim posebne moči. Kdor pred solnčnim vzhodom na sv. Jerneja dan napuli „zvinjeka“, njemu se ni treba bati, če se mu zvine noga ali roka. Kar zvinjeka naveže nanjo, pa je

dobro. In tako pomagajo še druge rastline na ta dan nabrane. Pa da mi ni treba vseh naštevati, ki pomagajo v posameznih boleznih, naj povem ki ozdravi vsako bolečino. To „univerzalno“ zdravilo napravi si laho vsak sam s pomočjo sv. Jerneja. Kdor hoče poskusiti, naj si naredi pred sv. Jernejem tisti dan surovega masla. To naj dene v kaki latvici zvečer na vrh strehe in pusti ondukaj, da ga obsije jutranje solnce. Potem, pravijo, je lahko brez skrbi v vsaki bolezni.

Ta noč dá tudi vodi posebno moč. Ako je gospodinja zvečer v potoku ali reki zajame in v kablici do zjutraj na prostem pusti, drugi dan pa omesi ž njo droži, potlej v njeni hiši ni treba jesti opresnega kruha. Zato po nekod ženske „Jernejeve droži“ bolj čislajo kakor vinske.

Morda je kje drugod še kaj tacega med narodom? Dobro bi bilo, ko bi kdo oznanil, da bi poznali celega „Jerneja“.

vodah raztopljeno poplavlja iz želodca odveč kisline in pomaga kosti delati. Kakor znano, se za vživanje posebno prilagajo takozvane trde vode, ktere pri nas na Kranjskem vseskozi iz apnenskega skladovja prihajajo, med tem, ko se vode tekoče po ilovici in glinastih tleh manj prilagajo vžitju.

Iz tega vzroka ne zdi se mi ugodna napeljava studencev iz rožniškega vrha v Ljubljano, ker ne le, da bi bilo ondi vseskozi premalo vode, temveč bi taista tudi po svoji kakovosti nikakor ne ugajala zahtevam našim. Zastopnik te ideje bil je prejšnji mestni inženir gospod Wagner in jo, ako se ne motim — gospod dr. Keesbacher še danes zastopa.

Vso pozornost zasluži že davno od gosp. deželnega odbornika Dežmana stavljeni predlog o napeljavi vode v Ljubljano iz Krima; to je predlog, s katerim bi se jaz popolnoma strinjal, ako bi z njim vsled prevelike daljave ne bili združeni preveliki stroški, ki bi ne bili v nobeni primeri z našimi denarnimi močmi. To bi vam bila napeljava pogorske vode, kakor jo imajo na Dunaji, škoda, da nam za njo primanjkuje tudi Dunajskih milijonov. (Se vé, da ni tolike daljave, a stroški bi bili primeromu za Ljubljano enako preveliki. Vr.)

Ob slično zapreko zadene napeljava vode tudi iz Polhovega Gradca, ne oziraje se na resnico, da je taista voda, kakor jo iz lastne skušnje poznam, neokusna.

Znan studenec na Igu (Brunndorf) bi bil pač dober, ako bi bil svet med Ljubljano in Igom bolj nagnjen; pa tudi tukaj bi se morali posebno na oddaljenost ozirati.

Viri na Studencu pri Polji bili bi popolnoma ugodni, kar kaže že ime posebno gledé hladú; nasprotna lega zahtevala bi pa posebno drago napeljavo precej iz začetka, ktera bi pa pozneje še dražja postala.

Ljubljana leži nad morjem . . . 298-02 metrov
D. M. v Polji po zemljevidu generalštaba . . . 280-00 "
toraj je D. M. Polje oziroma Studenec nižje za . . . 18-02 metrov
kakor Ljubljana.

Temu naravnemu padu . . . 18-02 metrov
mora se še pridati za povišanje ali vzdigo vode (Hubhöhe) . . . 20-00 "
da bo mogoča napeljava vode v drugo nadstropje (kaj pa za tretja nadstropja, ki jih je vendar več po Ljubljani? Vr.) po hišah; dalje je treba v poštev jemati 10% z . . . 3-82 "
za trenje ali zgubo in konečno za napravo naravnega pada 0-19 m. na vsakih 1000 metrov daljave, toraj za povprečno daljavo 6000 metrov . . . 1-44 "

voda bi se morala ondi toraj nabirati v višavi . . . 43-46 metrov
k vsemu temu treba je pa še 10% namečka . . . 4-34 "

toraj bi moral nabiralnik vode na Studencu stati višje za celih . . . 47-80 metrov
povzdigniti bi se moral skoraj za 50 metrov.

Po mojih mislih bilo bi dobro že sedaj ogniti se velikih stroškov za napravo nabiralnika (rezervoara) in poviška če nam je mogoče, kajti ohranitev in oskrbovanje obeh zahtevalo bi pozneje silno drage novce.

(Dalje prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 3. sept.

Notranje dežele.

Gablonški poslanec g. Blaschke sklical je shod svojih volilcev, da jim je dajal odgovor; pri tej priložnosti sklenila se je v očigled silnega zatiranja, kteremu so *avstrijski Nemci* pod sedanjo vladu razpostavljeni, sledeča resolucija: „Gablonški volilci vzeli so poročilo svojega poslanca g. Blaschkeja na znanje, ter se izjavljajo, da se na dalje hočejo trdno držati programa nemškonnarodne (državoizdajalne!) stranke, ktera zahteva razkroj Češke, izločitev Galicije in Dalmacije iz avstrijske državne zveze, napravo nemškonnarodnega kluba in iztop nemških poslancev iz državnega zbora ob prvi priložnosti, kedar se bo zopet žalilo nemško-narodno pravo in kedar se bodo zopet Nemci na steno pritiskali. Konečno se volilci nadjajo,

da se bo njihov poslanec popolnoma z njimi in njihovo resolucijo strinjal ter se po nji ravnal.“ Poslanec Blaschke jih je pa na to tolažiti jel rekoč: „Poslanec, ki je še le malo časa v parlamentu, je bojzljiv, pristopen vplivu skušenih parlamentarjev, in še le pozneje včasih drugo prepričanje zadobi. Da levičarji niso zapustili državne zbornice, bila je vzrok izjemna postava, ki se je ravno tedaj pripravljala. Razkroj Češke zdi se mi neizvršljiv, ravno tako izločitev Galicije in Dalmacije; kajti Poljaki vživajo denarne dobrote v državi, za ktere se jim še zahaliti ni potreba. Kolikor bo pa sploh mogoče, storil bom na vse strani.“

V osrednji *vojni luki Puljski* delajo se priprave za daljše prekomorske ekspedicije, na ktere se bo naša c. k. vojna mornarnica še podala. Nekaj brodovja splavalo je že v tuje kraje, nekaj ga pa še pojde takoj, kakor bodo dotične priprave dodelane. Naloga teh ekspediciij je dvojna. Prvič praktičen poskus častništva in moštva v svoji stroki, kterega doma nikdar doseči ne morejo. Mornar mora venkaj na tuje kraje, na veliko svetovno morje, na kterem se, ako je treba, le s pomočjo učenosti in njenih pripomočkov spoznava v svojem poklicu; domá se ne bo nikdar zadosti izučil. Zato je pa v avstrijski mornarnici že leta in leta navada, da je dosedaj vsako leto izšolane gojence pomorske akademije Reške pobrala ta ali ona oklopnica ter odjadrala z njimi v tuje dele sveta v Azijo naj rajši, pa tudi v Avstralijo, ali pa Ameriko in Afriko so se podajali. Na ta način učili so se dejanske porabe v šoli pridobljenih naukov. Letos odrine pa več takih ekspediciij tudi s priprostim moštvom. Drugi namen tem ekspedicijam je pa ta, da se po svetu pokažejo. Kajti že je avstrijska mornarnica, če tudi najmanjša med velesilami, vendar toliko imenitna, da bo povsod s ponosom nastopila. Ponosna vojna mornarica pa povsod pot pripravljala na dober in spoštljiv sprejem trgovske mornarice. Toraj bodo naši c. k. vojni mornarji tako rekoč pot gladili naši trgovini po daljnem prekmorskem svetu in to je tudi nekaj vredno. Na pridobitev naselbin se pa menda sedaj v Avstriji še ne misli veliko.

Hrvaški deželni zbor dokončal je svojo nalogo triletno dobo letos v okoliščinah, kterih smo že poslednjič zadosti omenili, toraj danes memo taistih preidemo na pregled vspeha triletnega dela. Poslanci sami priznavajo, da vspeh ni tolišen, kakor bi lahko bil, ko bi ne bilo ondi toliko nagajivosti in slepe strasti. Dve reči pa sta vendar-le, ki zasluzite popolno priznanje vsakega poštenega Hrvata in to ste: vtelesenje vojaške krajine z materno zemljo Hrvaško in pa odprava grde krivice gledé srbske samouprave cerkvene, ki se je srbskemu narodu po Hrvaškem skoraj sto let godila.

Včeraj se je imel povrniti *Tisza* iz Ostendeških toplih; na 10. septembra popelje se v svoj volilni okraj Veliki Varadin, kjer bo svojim volilcem dajal odgovor od svojega dosedanjega delovanja ter ob enem sprejel pooblastilo za bodoče zastopanje v državnem zboru ogerskem. Temu se bode neki še to jesen predložilo več imenitnih preosnov. Pravoslovni predlog bo prvi prišel na vrsto. Predelati se mora temeljito splošnji del državljanskega zakonika; ravno tista osoda čaka postave o dedšini. Za tem pride pa na vrsto odvetniški red in kadar ga bodo pregledali in času primerno predelali, spravili se bodo konečno že bolj pozno na jesen k posvetovanji o kazenskem zakoniku.

Vnanje države.

Pomirje ali dobro sporazumljenje med *Avstrijo* in *Rusijo* na balkanskem polji se bo, kakor vse kaže, vsled shoda našega cesarja s carom Aleksandrom, toliko vtrdilo, da morda leta in leta ne bo nikake praske med nami in našimi sosedi Rusi, katero so nemški politikarji in stari vojaški penzionisti že leta 1878 prerokovali, ko se je Avstrija na zasjedanje nemirne Bosne pripravljala. Sešla se bodeta pa cesarja prej ko ne na ruski zemlji, ako se sme na to sklepati iz pretirane skrbi, s katero rusko redarstvo tuje nadzoruje in potne liste pregleduje. Car se bo, kakor se je sedaj za trdno določilo, na 12. septembra pripeljal v Varsovo. Najnovejši telegram iz Berolina pa še celó trdi, da če se bode vsled nezgode, ktera se je cesarju Viljemu primerila (da je namreč s konjem padel), shod sploh še napravil, nikjer drugje biti ne more, kakor v Berlinu, kajti cesar Viljem se ne bo mogel nikamor na daljno pot podati. Ako bi se pa kljub temu kak drug kraj razun Berolina določil, bo šel pa namesto cesarja cesarjevič prestolonaslednik. Sploh se pa za kraj sestanka še prav nič ne vé in vse, kar se je do sedaj o tem pisalo, ni družega, nego prazno ugibanje in sklepanje iz priprav, ktere se povsod vrše, koder se bo car vozil, taiste pa že celó na Ruskem niso kar tako. Saj je celemu svetu znano, da na Ruskem za vsakim voglom nihilist stoji, za to so pa tudi v Varšavo redarjev nagnali, kar jih je šlo in kolikor le čas imelo. Iz Moskve prišlo jih je tje kaj 60, iz Petrograda pa še enkrat toliko samih uniformiranih. Število tajnih policajov bo pa legijon.

Gledé francoskega jako strogega postopanja nasproti kitajski trmoglavosti je ni velesile v Evropi, ki bi ga ne priznavala za opravičeno. Se vé, da pohvalnic *Francozom* zaradi tega ne bodo pisali, ali tukaj v tem položaji je že zadosti, ako so vse tiho in se nobena čez postopanje ne prito-

žuje, kajti nikjer ni latinska prislovica bolj na svojem mestu, kakor ravno tukaj: „qui tacet consentire videtur“. Kaj tacega se pa ne more trditi o velelastih nasproti Kitaju. V Pekingju so evropski zastopniki v Cungli Jamenu (ministerstvu za zunanje zadeve) že omenili, naj ne delajo neumnosti, kajti ako bi se Kitajci in Francozi resno sprijeli, se Kitajcem ni prav nikake pomoči nadejati. To je zadosti jasno povedano. V očigled vsega tega se je pa nadjati, da bodo, ako Kitajci sploh nimajo debele mreke na očeh, razmere kmalo boljše. Če pa Kitajci trmasti ostanejo, potem jim ni pomagati; naj sami sebi pripišejo, ako jim bodo ob svojem času Francozje zopet v Pekingju mir narekovali.

Izvirni dopisi.

Iz Vodic, 2. septembra. (Požar v Repnjah).
Pretečeni ponedeljek je bil za vse Repnje strašen, za nektare pa še posebno nesrečen, žalosten dan. Proti poludne nastane na koncu vasi proti Vodicam ogenj, kakor se sploh govori, zažgan po malopridnem dečku v tisti hiši, kjer so ga iz usmiljenja imeli. Ker je bil o tistem času močen veter in so poslopja blizu skupaj, divjal je ogenj neusmiljeno. Praznovali so Repenjci ta dan spominj svojega cerkvenega patrona sv. Tilna, zato niso delali na polju, a velik del odrasčenih podalo se je v somenj na Skaručino; zato pa ni bilo koj sprvega dosti ljudi, da bi bili ogenj ustavili, kar bi se bilo doseglo, ako bi bili takoj o pravem času na pomoč pristopili. Tako pa je plamen segal od strehe do strehe in osmem gospodarjem končal in vpepelil hiše in izvzemši enega, tudi vsa gospodarstvena poslopja. Ti ponesrečeni posestniki so: Franc Oblak, Janez Preša, Janez Sodnik, Matej Kristan, Andrej Jerman, Gašper Ramoveš, Jože Bravhar, Anton Ovčak. Škoda je cenjena na 14 tisuč. Le po jako velikem trudi, pri kterem bodita J. Čarman in J. Knific posebno pohvalno omenjena, se je otel skedenj A. Ovčaka in tako ogenj ustavil, ki bi se bil sicer še dalje raztegnil in še večjo nesrečo povzročil. Žalosten gré že neprizadet človek skozi pogorišče, ako premišljuje škodo, ki je posestnike zadela ter koliko truda in denarja bode treba, da si postavijo hiše in druga poslopja. Kako žalostni morajo biti ti lastniki sami, ko vidijo, da njih premoženje je vpepeljeno. Res so vredni usmiljenja. Dobro pri tej nesreči je, da so bili vsi zavarovani in da se je tudi vsa živina otela.

Iz Šiške, 30. avgusta.*)

Čuti je treba dva zvoná,
Da se resnica prav spozná.

„Slov. Naroda“ št. 173 od 29. julija opozorila me je v svojem izvirnem dopisu iz „Ljubljanske okolice“ na št. 166 „Slovenca“ od 21. julija.

Dasiravno čestokrat „Slovenca“ prebiram, mi ta številka slučajno ni prišla v roke, in radovednost me je gnala, jo poiskati. — Dobivši jo — vidim v resnici nekoliko stvarnih, a nebitvenih pomanjkljivosti tega poročila, v resnici pa ne toliko, da bi bilo vredno, tako se nad tem dopisom razjariti, kot se to v omenjenem dopisu „Slov. Naroda“ nahaja, da dopisovalec celó prekorači meje spodobnosti,**) podaja se v kritiko mojega poučnega razpravljanja „o pridevniku“ pri okrajni učiteljski konferenci dne 16. julija v Šiški.

Dolgo sem premišljeval, kaj bi bilo bolje, ali molčati ali pa odgovarjati mi na oni dopis, ker je stvar sama na sebi jako delikatna in bi komu s svojim odgovorom napravil lahko neprijetnih posledic. Zategadelj sem s početka mislil, stvar zaradi gole kolegijalnosti in ljubega miru popolnoma prezreti.

Ali, ker se mi je od nekterih strani jelo očitati, da mi manjka poguma, če ne celó zmožnosti — za tak odgovor, in ker sem v „Slovenca“ in „Slov. Narod“ prišel, kakor „Pontius v Credo“, bil sem moralno prisiljen, v pojasnilo te reči napisati sledeče vrstice.

Dopisnik „Slov. Naroda“ pravi o rešitvi moje naloge, „da se je več nadejal, kakor je slišal“. A glej! že v drugem stavku se bije sam po zobéh, rekoč, „da otrokom, kojim razlagamo pojem pridevnika, pač še ni treba vedeti o „čegavostnih“ pridevniki. Tedaj premalo in preveč je slišal! To je logika „jako čudna“! Ta gospod je zato, da se pri razlaganju pojma pridevnikovega razlaga samo njegova

*) Zarad posebnih okoliščin se mi je dopis malo zapoznil. Pis.

**) Nespodobno se meni to dejanje zdí za to, ker ta gospod na dan konference ni besedice črnil o tej stvari, pač pa čakal na ugoden čas, da javno pokaže svojo učenost! Pis.

prva polovica, a nad drugo polovico — „Schwamm d'rüber!“ (ostudni izraz, kterega se z nekakim ponosom poslužuje poročevalec v svoji „po vsem izvrstni razpravi“ o vzrokih slabega šolskega obiskovanja).

Pa mi bomo „Slov. Naroda“ dopisniku prav radi in z veseljem odpustili ta „logičen (!) nestvor“ (ali zamore nestvor logičen biti?), ako bo on nam skazal dobroto, na znanje dati, kaj ni on v dotični razpravi slišal, česar se je nadejal, koliko bi bil rad in kako! — Jaz mu bodem iz srca hvaležen, ako me v čem koli podučí, ker meni ni bila dana sreča, uživati edino zveličavnih naukov po današnjih modernih pedagogijah. — Zategadelj bi morali taki in enaki moderni pedagogje, kakoršnega si ravno dopisnika „Slov. Naroda“ mislim, pri rešitvah tacihi specialno-metodičnih vprašanj tudi mi bolj priznati, nego me javno obirati.

To tirja kolegijalnost (ali — kje je?) to tirja čast stanu, to tirja ljubezen do bližnjega!

Po vsem tem bi si v resnici kdo utegnil misliti, da jaz sam pripoznavam ničevost svoje lastne razprave. A to niti najmanj ne, ker dobro mi je znana resnica:

„Kdor zaničuje se sam,
Podlaga je tujčevi peti.“

Zato pa jaz hočem v naslednjem dokazati poskusiti, da moja dotična razprava ni mogla biti brez metodične vrednosti, in to zaradi tega ne, ker sem jej dal kot podlago nazore pedagogov, kterim jermena odvezavati niti dopisnik „Slov. Nar.“, niti jaz vreden nisem.

Pri sestavljanji te razprave vzamem kot prvi izgled v roke obče znano knjigo (kdor je ne pozná, naj si jo poišče!): „Ferd. Bachmann's Wort- und Satzlehre,“ in tukaj nahajam pod „Begriff der Eigenschaft“ med drugim sledeči stavek:

„Wir wollen noch einige Eigenschaften aufsuchen, die wir durch das Gefühl wahrnehmen.“

Dasiravno pa Bachmann niti pred niti za tem odstavkom naravnost ne govori o spoznavanju lastnosti z vidom in drugimi ostalimi čuti pač pa je iz njegovih vprašanj posneti, da je to spoznavanje le na podlagi čutov mogoče, je vendar edini navedeni stavek meni bil prvi povod, skleniti, da svojo nalogo obravnavam na podlagi peterih čutov človekovih.

Omeniti moram, da se mi precej sloveči Bachmann sam ravno na tem mestu malo pomankljiv zdi, ker, ako on govori „über Wahrnehmungen der Eigenschaften durch das Gefühl“, zakaj ne govori na ravno tak način tudi „über Wahrnehmungen der Eigenschaften durch das Gesicht, das Gehör, den Geruch und den Geschmack?“ (Naj se mi ne očita predrznost!) Kdo more tajiti, da je posebno eminentne važnosti spoznavanje lastnosti z vidom? Ali ni to spoznavanje temelj vsemu nazornemu nauku? — morda pa mačka in miš?!

V sklepu, svojo nalogo na podlagi čutov razpravljati, potrjen bil sem še bolj, pregledavši „Handbuch der speciellen Methodik von Rob. Niedergesäss.“

V te knjige 7. zvezku od l. 1883. se na 117., 118. in 119. strani nahaja obravnavna pridevnika na način, mojemu jako podoben. Ta način razpravljanja kaže pot, po kteri je treba hoditi, ako se hoče vspešno delati.

Ako pa dopisnik „Slov. Nar.“ vendar le misli, da „berilna vaja Čuti ni bila prav srečno izbrana“, ga moram obžalovati, da me niti najmanj ne razumel ni, ter, da tudi ne ve, čemu so človeku po modrem stvarniku čuti podarjeni, ker on pravi:

„Pridevniki ki nam kažejo (pridevniki nam pač nič ne kažejo, temuč mi izražamo z njimi) kakovost živali ali reči niso toliko abstraktnega pomena, kot oni, ki nam kažejo duševne človeške lastnosti.“ — Na tem mestu me je pač le smeh poprijemal.

Kaj res ta dobri prijatelj misli, da so človeku dani čuti, da žnjimi spoznava le svoje duševne lastnosti? — Risum teneatis, amici! Ali ta dober prijatelj ni slišal mene, ko sem v svoji razpravi tudi govoril o tacihi lastnostih, kterih z našimi čuti ne moremo spoznavati, in te so ravno duševne lastnosti. Ravno teh duševnih lastnosti ne moremo videti, slišati, vohati, okušati ali celó tipati, kakor naš „abstraktni“ modrijan misli! In ali ni slišal prvega vprašanja: Čemu so človeku čuti? in odgovora: S čuti človek spoznava, kakošni so ljudje, živali in reči na svetu, — kakošna je toraj priroda, kar on ravno hoče imeti. Smelo toraj trdim, da je dopisnik „Slov. Naroda“ pisal nepovoljno o moji razpravi — ali iz hudobije in nevošljivosti, ker se je meni v „Slovenci“ mala častna beseda izrekla,

ali me pa razumel ni! — Oboje je žalostno! — Zato mu pa priporočam, naj še enkrat prebere mojo razpravo, ako se mu sploh to vredno zdi, naj bere Bachmann-ovo „Wort- und Satzlehre“, naj bere — pa pridno bere — „Handbuch der speciellen Methodik von Robert Niedergesäss“, in ako ga še vse to ne spokori in ne dovede do boljsega in pravega spoznanja, mu pa priporočam visoko znanstveno in izvrstno pisano psihologijo Dr. Dittes-a, ako se je sploh nadejati, da jo bode razumel! V tej knjigi bo zvedel, če meni noče verjeti, ali človek spoznava kakošnost stvarjenja na podlagi podarjenih mu čutov, ali pa bolj na mačji in mišji podlagi!

P. Ušeničnik, učitelj.

Z Dolenjskega, 25. avgusta. (Krajopis Ljubljanski.) (Dalje). Si exorientem suspeximus Aemonam, non minus eam admirabimur proficientem: Romanorum imprimis coloniam huc deductam esse a supra citato Plinii textu edocemur, quod sub Octaviani Augusti imperio accidisse verosimile est. Ab eo tempore historicorum primus Aemonae meminit Herodianus, Maximini ab a. 235. imperantis iter e Pannonia in Italiam susceptum describens: Maximinus, postquam ad Italiae fines pervenit, praemissis speculatoribus, qui explorarent, an ullae in alpium convallibus atque densissimis silvis insitiae delitescerent, ipse in planum deductis militibus, jubet armorum acies quadrato agmine incedere, ubi autem totam planitiem servatis rite ordinibus transmiserunt, ad primam Italiae urbem perventum est, quae Hemona ab incolis vocatur. Ea sita est in extrema planitie ad alpium radices. Hic speculatores atque exploratores exercitus narrant Maximino, vacuum relictam urbem, aufugisse omnes incolas, templorum etiam ac domorum januis incendio consumptis, atque omnibus, quae vel in urbe vel in agris fuerant asportatis... Milites indigne tulerunt, quod ab initio statim fame laborarent; cumque noctem exegissent, partim intra patentes domos, partim in planitie ipsa, statim sole oriente ad alpes accesserunt. Observatione dignum est hic, quod Herodianus, etsi Aemonam Italiae urbem nuncupet, eam tamen Labacensibus non suscipiat, imo iisdem confirmet, cum in planitie, quae ex Pannonia proficiscentibus paulo ante alpes occurrit, clarissime circumscribat; quare vel dicendus est is author errasse, Aemonam Italiae includens, vel admittendum est ea tempestate Italiam ultra alpium juga se extendisse. Gloriosorem hujus urbis mentionem facit in Theodosii senioris panegyrico Pacatus, dum aurea sua facundia solemnem exornat pompam, qua a. 388. Aemonenses potentissimum illum caesarem de Maximo tyranno ad Sisciam et Marcellino ejus fratre ad Petovium paulo ante caeso triumphantem excepere. Post condigna ergo utriusque victoriae encomia ita prosequitur orator, cujus pereleganti dicendi stylo placuit nostrum quibusdam minus sapidum scribendi genus tantisper condire. Nec pia Haemonia, ajebat ille, cunctantius, ubi te affore nuntiatum, impulsis effusa portis, obviam provolvit, et ut est omne desiderium post spem impatientius, parum credens patere venienti, festinavit occursare venturo. Fingit quidem, ut scimus, timor gaudium: sed ita intimos mentis affectus proditor vultus enunciat, ut in speculo frontium imago extet animorum. Velut illa civitas a longa obsidiore respirans, quod eam tyrannus alpius objacentem tanquam belli limen attrinerat, tanta se et tam simplici exultatione jactabat, ut inesse vera laetitia nima videretur. Ferebant se obviae tripudiantium catervae, cuncta cantu et crotalis personabant. Hic tibi triumphum chorus ille econtra tyranno funebres naenias et carmen exequiale dicebat. Hic perpetuum victis abitum, ille victoribus crebrum optabat adventum. Jam quocunque tulisses gradum, sequi, circumcursare, praecedere, vias denique quibus ferebaris obstruere, nullus cuique sui tuique respectus blandam tibi faciebat injuriam. Quid ergo referam pro momentis suis festum liberae nobilitatis occursum? conspicuos veste nivea senatores? insignes apicibus sacerdotes? Quid portas virentibus sertis coronatas, quid aulaeis undantes plateas, accensisque funalibus auctum diem? Quid effusam in publicum turbam domorum? gratulantes annis senes, pueros sibi longam servitute voventes? matres laetas, virginesque securas? Nondum confecerat bellum, jam agebas triumphum. Haec Pacatus, quibus et frustra obsessam indicat a Maximo Aemonam, cum ex Italia in Pannoniam adversus Theodosium properaret, et quem splendoris gradum ea civitas ascenderit, ob oculos ponit, dum magnificum senatorum, flaminum, sacerdotum explicat apparatus. Neque his fidem derogant

quaedam mendosae illius panegyrici editiones ex male descripto codice exortae, in quo cum pro Haemonia quidem legissem hac mora, sicque typis mandassent; sciolus aliquis videns sensum non apte cohaerere ineptius ipse substituit Naronam veteris quidem Illyrici urbem, sed a Juliis alpius remotissimam, per quas Aquilejam versus fugientem Maximum inde insecutus a Pacato dicitur Theodosius, et ab historicis omnibus confirmatur. Caeterum expresse Haemonia legitur in pervetusta editione anno 1513. Viennae Austriae peracta, ex qua praemisum orationis fragmentum decerpsi, et Haemonam seu Aemonam in suis exemplaribus extare Schönleben, Cellarius, alique complures attestantur. Par quoque error in easdem irrepsit editiones, dum pro Siscia Fiscia nusquam audita civitas perperam supponitur. Secundo venerata est Aemona Theodosium anno 394., quo is Eugenio et Arbogasti ad alpes Julias obviam factus, famosissimam retulit victoriam infra uberius enarrandam. Post Theodosium Aemonam accessisse fertur a Zosimo (l. 5) Gothorum rex Alaricus ex Pannonia in Italiam anno 400. cum exercitu contendens, nullo tamen damno affectam urbem memorat, sed tantum regem apud Hemonam castra locasse.

Episcopalem cathedram jam ab anno 70. Aemonae erectam conjicit Schönleben, quando nimirum a d. Hermagorao Aquilejensis praesulis discipulis christiana lex per circumscitas oras propugnabatur. Primus tamen, qui posteris innotuit, ab eodem autore memoratur s. Maximus anno 254. sub Decii persecuti*) martyrii laurea coronatus in urbe Assessia, quam Ptolomaeus (l. 2. c. 17) Liburniae mediterraneis inserit, et diversa martyrologia, ac Sancti acta apud Henschenium congesta in civitatem Asiam perperam commutarunt. Ibi igitur generosus hic athleta, cum a Christi labaro nec munerum spe nec minarum terrore avelli posset, proconsulis jussu flagellis primum caesus, dein equuleo tortus, tandem extra urbem lapidibus obructus vittricem animam caelo transmisit. Sacrae ejus exuviae Aemonam delatae sunt, postea Romam, hinc vero ad Novam Istriae civitatem, quae ut diximus, vetus Aemona nonnullis videbatur. Demum hinc quoque Venetias avectae in s. Cantiani ecclesia etiamnum quiescunt. Alterum Emonensem episcopum nomine Maximum praefixum reperi actis (tom. 3. concil. edit. patr.) concilii provincialis anno 381. Aquilejae celebrari, in quo a 32 Italis, Gallis et Pannonicis episcopis, praesentibus Gallorum et Afrorum legatis, Palladius et Secundianus episcopi Ariani cum Attalo quodam presbytero damnantur; additque in notis Binius, omnes quotquot interfuerunt, viros sanctos et eruditos, famaque celebres, anniversaria commemoratione votis fidelium redivivos in ecclesia vigere. His adjicit Inchoffer (app. ad ann. Hung. p. 14.) (Dalje prih.)

Domače novice.

(Imenovanja) Pri političnem službovanji na Kranjskem imenoval je gospod deželni predsednik baron Winkler vladnega koncipista g. Antona Tschoppa za okrajnega komisarja in konceptnega praktikanta g. Josipa Riharja za vladnega koncipista oba z začasnim značajem.

(Prestavljen je) c. k. okrajni zdravnik gosp. dr. Martin Razpet službeno iz Postojne v Rudolfovo. V Postojno pride iz Kamnika c. k. sanitetni asistent g. dr. J. Vavpotič. Prestava dr. Razpetovo se mnogim jako čudna zdi, ker ima omenjeni gospod v Postojni svoje posestvo in hišo.

(Zvonove) za novo cerkev Jezusovega srca sklenilo je napraviti, kakor „Laib. Ztg.“ poroča, društvo,

*) Ne morem, da bi semkaj ne postavil te-le opazke. Spisovaje in predavaje cerkveno zgodovino se močje dotični premalo ozirajo na slovensko. Noben veronaučni učitelj nam ni omenjal takih „domačih“ mučnikov. Tudi najnovejša „zgodovina sv. kat. c.“ tega ne stori niti z besedico, dasiravno navaja „Decijeve“ mučenike iz Azije in Afrike in Evrope. Dr. Ivan Križanič piše v navedeni knjigi (str. 50) po besedi tako: „Kdor bi hotel vseh imena zapisati, ki so trpeli za cesarja Decija! — (za koga so trpeli? Take zavire niso za priprosto ljudstvo —) moral bi pogledati v bukve življenja. — Za naše razmere bi bilo dovolj in pa umneje, ko bi se bilo pogledalo tudi na one 4 ploše pod kuplo stolne cerkve Ljubljanske, sploh v knjige obdelujoče cerkveno zgodovino naših krajev slovenskih. Na tem primeru se tudi vidi ona obljubljena paušalna ocena knjig družbe sv. Mohorja, kakor sem pripominal v „Slovenčevem“ dopisu, bivajoč na Gorenjskem. En sam ocenitelj knjig v kratkem ne more tako oceniti, da bi bila ocena natanka, pravična in — koristna. Razdeliti je treba delo presojevanja. Eden ali več naj presoja eno knjigo.

ki se nalašč v ta namen zbira. Kdor plača 5 gol-dinarjev, postane pravi ud, kdor pa kolikor toliko pripomore, bode podporni ud. Za plačilo se bo vsakemu udu ob času njegove ločitve iz tega sveta z novimi zvonovi pri pogrebu zvonilo in to brez razločka, ali dotični ud umrje in se pokoplje v Ljubljani ali drugod.

(V Alojzevišče) sprejeti so sledeči bodoči tretješolci: Nace Nadrah iz Zatičine, Janez Štrukelj iz Vižmarjev, Vit Hribar iz Zg. Tuhinja, Jože Ženar iz Krške vasi, France Prosenc iz Save pod Litijo, France Knavs iz Loškega potoka, Miha Opeka iz Vrhničke, France Bernik iz Št. Vida nad Ljubljano, Anton Mezek iz Trate, Janez Čemažar iz Selc, Ant. Dolence iz Postojne, Anzelm Kogej iz Brezovice, Jožef Koblar iz Selc, Matija Kastelic iz Podgrada; četrtošolca: Janez Meršolj iz Radovljice in Jan. Kimovec iz Velikih Lašič; petošolci: Jožef Benkovič iz Kamnika, Gašper Porenta iz Loke in Jakob Mihelič iz Kroke.

(Čebelarstvo društvo.) Ker je bilo tudi danes malo udov za občni zbor čebelarstva navzočih, izrekli so vsi željo, da bi se še danes o obstanku društva ne sklepalo, dasiravno bi se sicer po pravilih (§ 4.) smelo; a ker gré vendar za važno reč (zatreti je društvo lahko, a obuditi ga težko), naj bi se končno zborovanje preložilo na prvi dan jesenjskega semnja v Ljubljani.

Toraj bode občni zbor slovensko-čebelarstva 15. septembra ob deseti uri dopoldne v prostorih katoliške družbe na starem trgu h.-št. 13 v prvem nadstropji. Načrt obravnav (program) kakor 30. julija. — Ker je takrat tudi čebelarstvo somenj v Ljubljani, se sme po pravici upati, da se bode več udov k odločilnemu občenemu zboru potrudilo. Vse društvenike prav vljudno vabi odbor.

Trgovinska in obrtna zbornica.

Trgovinska in obrtna zbornica imela je dne 20. avgusta t. l. redno sejo pod predsedstvom zborničnega predsednika g. Josipa Kušarja in v prisotnosti naslednjih gospodov zborničnih članov: Ivan Baumgartner, Ivan Nep. Horak (podpredsednik), Anton Klein, Fran Kollmann, Alfred Ledenik, Mihael Pakič, Ivan Perdan, Vaso Petričič, Josip Ribič, Fran Sark in Jernej Žitnik.

G. zbornični predsednik konstatuje, da je za sklepanje zadostno število zborničnih članov zbranih, otvori sejo ter imenuje overovateljska zapisnika gg. Alf. Ledenika in Jerneja Žitnika.

Potem naznani, da mu je od c. kr. deželnega predsedstva došel naslednji dopis: „Čast imam naznanjati Vašemu blagorodju, da je po ravnokar mi došli brzojavki nj. ekselence gospoda glavnega pomočnika Nj. veličanstva feg. barona Mondelna Nj. veličanstvo cesar za čestilko, katero se v imenu trgovinske in obrtne zbornice povodom Najvišjega rojstvenega dneva izrekli, izraziti blagovolilo svojo zahvalo“.

Zbornica je to izjavo stoji vzela v znanje.

I. Zapisnik poslednje seje se odobri.

II. G. Mihael Pakič poroča o zborničnem računu in stavi v imenu odseka naslednja predloga:

1. Računski sklepi o zborničnem računu in penzijskem zakladu za 1883. l. se odobré ter se računodajalcu da absolutorij;

2. redno izkazan račun se v smislu § 21. zakona z dne 29. julija 1868. drž. zak. št. 85 predloži nj. ekselenci trgovinskemu ministru pôtom c. k. deželne vlade.

Predlogi se jednoglasno vsprejmo.

III. G. Vaso Petričič poroča o prošnji občine Gradec za dovoljenje 4 semnjev za blago in živino, in sicer v ponedeljek po sv. Valentinu, v ponedeljek po sv. Florijanu, v ponedeljek po Marijinem rojstvu in v ponedeljek po sv. Tereziji. Izmed občin so ugovarjale samo štiri, od treh občin pa niso došli nikaki izjavi.

C. k. okr. glavarstvo v Črnomlju se je izreklo proti dovolitvi prošnje.

Jednako prošnjo je vložila ta občina že 1874. in 1876. leta, a zbornica jo je tedaj odbila; ker se odnošaji od tedaj niso spremenili, stavi odsek predlog:

Zbornica naj se proti dovolitvi semnjev izreče.

Zbornica vsprejme predlog. (Dalje prih.)

Telegrami.

Dunaj, 2. sept. Srbska kraljeva družina prišla je popoldne semkaj.

Lvov, 2. sept. Deželni zbor otvoril se je danes. V običajnem otvorilnem govoru povdarjal je deželni maršal cesarsko dobrotljivost gledé velike škode, ki jo je povodenj napravila.

Budapešt, 2. sept. Osočni vlak iztiral se je pri Kelenföldu vsled razširjatve šin.

Berolin, 2. sept. Cesar je bil danes pri paradi garde na konji.

Amberg, 2. sept. Katoliki so imeli tukaj veliki shod. Windhorst je omenjal bodočih volitev in je razglasil neusmiljen boj narodnemu liberalizmu.

Petrograd, 2. sept. O nemiru nastalem ob rusko-kitajski meji dohajajo zanikavna poročila.

Pariz, 2. sept. General Millot povrne se 20. t. m. v Kitaj. 9000 mož je pripravljenih, da odrinejo, kedar bo potreba, v kitajsko vodovje.

Poslano.

V očigled dovršene deželno-zborske volitve v Notranjski, nastaja mi dolžnost svojim volilem, kateri so v dan 25. avgusta t. l. za-me glasovali in me za svojega poslanca izvolili — izreči po javnem potu svojo najodkritosrčnejšo zahvalo.

Zagotavljam jih, da bodem po vsej svoji moči delal za duševni razvoj naroda in vestno skrbel za materijelni blagor dežele, pozabil pa tudi ne bodem varovati svetline narodnih pravic.

Ne bodite tedaj moji gg. volileci v skrbi, da bi jaz kedaj Vaše zaupanje, izrečeno mi v dan volitve zlorabiti hotel, ker zamorete prepričani biti, da bodem vedno zvesto služil domovini svoji!

Oprostite mi častiti gg. volileci, da ob enem še to-le pristavim:

V zadnjih 8—10 dnevih se je v „Slov. Narodu“ povodom dopolnilnih volitev za deželni zbor Notranjske, toliko moja čast kot zasebnik, kakor tudi kot poslanca žalečih člankov in notic priobčilo, da se čutim primoranega že iz spoštovanja do onih, kateri so mi pri volitvi svoje glasove dali, na vsa ona napolnjenja in popolnem neresnična poročila odgovarjati, ker bi sicer moje molčanje zamogli smatrati moji nasprotniki, kakor tudi oni, ki me ne poznajo, kot dokaz, da se čutim krivega.

Ker je priobčil „Sl. N.“ tako mnogobrojno število mene napadajočih dopisov in notic, mi tudi ni mogoče vsacega posebej zavračati; temveč hočem le zavrniti mene najbolj žaleče laži in vsestransko neopravičene napade.

Opazil sem v prvo, da se mi je skoro v vsaki številki „Sl. N.“ očital servitizem do vlade in popolna odvisnost od nje. — Nazivalo se me je z vladnim kandidatom, vladnim možem itd.

Da bi jaz vladi slepo služil ter bil od nje odvisen mož in poslanec, moram to s studom odbiti. Kar se pa družega napolnjenja tiče, namreč da sem pristaš sedajne vladne stranke, izrečem tu odkritosrčno, da sem jaz ravno tako, kakor vsi drugi narodni slovenski poslanci, naj se že pišejo Vošnjak ali Poklukar, Grasselli ali Klun, Tonkli ali Nabergoj naklonjen tej vladi, kateri smoter je pomirjenje avstrijskih narodov in da sem njen odločen pristaš.

Kdor še sedaj ne vé, da stojé slovenski poslanci na strani tej vladi, dokazuje le popolno nevednost in neznanje sedanjega političnega položaja. Notranjecem pak je ta sedanji položaj dobro znan in „Sl. N.“ se je jako zmotil, ko je računil na „nezavednost“ Notranjcev, katerim me je narisal kot vladnega mameluka.

Prejšnja leta, ko so gospodovale nam nasprotne vlade, bil je vsak privrženec vladi pri nas na Notranjskem zaničevan, a sedaj vedó dobro Notranjci, da je vlada na naši strani, in bilo bi nespametno jej kljubovati. Za to so pa bili vsi taki manevri „Sl. N.“ pri nas brezuspešni.

Popolnem neresnična in nalašč izmišljena je na dalje trditev „Sl. N.“ v št. 193, da sem v svojem nagovoru, katerega je prečastiti gospod dr. Sterbenec pri volilnem shodu v Postojini dné 17. t. m. prečital, trdil: „da bi bedasto bilo voliti deželnega poslanca, kateri bi ne hodil po potu

odmerjenem mu od deželne vlade“. Dotični stavek glasil se je tako: „Govori se, da je bedasto voliti ravno tistega, katerega vlada želi. To je popolnem prav! A še mnogo bolj bedasto bi bilo ravno tistega voliti, kateri je sedanji vladi najbolj nasproten“.

Vsacemu pametno mislečemu človeku prepuščam mirno v razsojo če ni „Sl. N.“ tukaj zlovoljno besed in njih pomena predrugačil in presukal.

V uvodnem članku št. 194 „Sl. N.“ čegar vsebina ima — memo gredé opomnjeno mnogo bedastega — se mi zopet očita nedoslednost v najviši meri, in to se dokazuje s tem, da sem lansko leto gosp. dr. Zarnika volilem toplo priporočal, a letos pa jim odgovarjal ga voliti.

Vzrok da sem to storil, ni v tem, da sem se jaz spremenil — ampak nasprotno, ker se je g. dr. Z. spremenil. O času lanskih volitev bil je on v soglasji z drugimi narodnimi deželnimi poslanci ter bil ud narodnega kluba in popolnem opravičena je bila naša misel, da bode z drugimi poslanci vred složno deloval za blagor naroda in njegovih pravic.

A kar nenadoma se je spremenil, izstopil iz narodnega kluba ter v svojem poslanem od 22. okt. 1883 izrazil se, da se čuti popolnoma osamljenega v deželnem zboru, ter da nima niti jednega pristaša in da zarad tega svoj mandat odloži.

Kako da bi bil jaz potem zamogel, očigled takih razmer, priporočevati svojim rojakom, da se gosp. dr. Z. zopet izvoli — to nikakor ne morem umeti, posebno pa že za to ne, ko se gosp. dr. Z. ni izjavil, da hoče dane besede preklicati — še manj pa, da hoče zopet kandidirati.

Odložitev mandata od strani gosp. dr. Z. pa vendar ne gré smatrati za prazno burko, ker imam njega za preresnega, da bi si zamogel kaj tacega od njega misliti, potem ko sem popolnoma prepričan, da on ne želi in noče več s temi poslanci v zbornici sedeti.

Kot zopetno laž moram slednjič pripoznati sporočilo v „Sl. N.“ št. 197 in sicer trditev, da bi se bil jaz 25. t. m. proti gg. Domiceljnu in Premerlu izrazil, da mi ni mogoče odstopiti od kandidature zarad tega ne, ker sem visoko stoječi osobi dal besedo, da bodem kandidiral.

Ona dva gospoda sta me res 5 minut pred začetkom volitve vprašala, če bi morebiti jaz ne hotel na korist gospoda Hinko Kavčiča od kandidature odstopiti.

Gospodoma nasproti sem se pa jaz le izjavil, da mi sedaj to storiti ni več mogoče, ko sem se gledé moje osebe drugim volilem vže zavezal, da prevzamem poslaništvo in da toraj v zadnjem trenutji ni več — edino le od moje volje odvisno to storiti.

Vsako drugačno sporočilo v tej zadevi je toraj lažnjivo.

V Cérknici, dné 30. avgusta 1884.

Adolf Obreza.

Tuji.

1. septembra.

Pri **Maličih**: Jakob Rose, trg. pot., z Dunaja. — Julij Elinger, trg. pot., iz Brna. — P. Baumann, agent, iz Grada. — Katarina Zuzach in Polissino, iz Trsta. — Ignacij Pelz, trgovec, s hčerami, iz Trsta. — Jurij Mahorčič, trgovec, iz Trsta. — J. J. Rey, trgovec, iz Trsta. — Dr. Brališek, z družino, iz Reke. — Baron Somaruga, zasebnik, iz Gorice.

Pri **Stonu**: Baroninja Adela Delmestri, posestnica iz Trsta. — Denovan, z družino, iz Trsta. — Dr. Andr. Turk, okr. zdravnik, iz Trsta. — Ana Lokar in Terezija Gasteiger, iz Ajdovščine. — Dr. Fr. Rausch, odvetnik, s Štajarskega. — Julij Hauser, posestnik, iz Kaposvara. — Franc Borštnik, s soprogo, iz Dubrovnika. — Avgust Mayr, e. k. stotnik, iz Podkloštra. — Ignacij Dobida, trgovec, s hčerjo, iz Gorice.

Pri **Tavčarjih**: Franc Feichtner, posestnik pivovarne, iz Grödinga. — F. Gigavari, zasebnik, iz Pešte. — G. Tosi, posestnik, iz Gorice. — Anton Valenšak, odvetniški koncipient, iz Postojne.

Pri **Južnem kolodvoru**: Schradin, zasebnik, z Dunaja. — Maks Rutti, natakari, iz Celja. — Anton Sochar, učitelj godbe, z družino, iz Ljubljane.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

3. septembra.

Papirna renta po 100 glđ.	80 gl. 65 kr.
Sreberna „zlatá“ renta, davka prosta	81 „ 40 „
4% avstr. „zlatá“ renta, davka prosta	104 „ — „
Papirna renta, davka prosta	95 „ 80 „
Akcije avstr.-ogerske banke	852 „ — „
Kreditne akcije	296 „ 10 „
London	121 „ 55 „
Srebro	— „ — „
Ces. cekini	5 „ 74 „
Francoski napoleond.	9 „ 65 1/2 „
Nemške marke	59 „ 50 „